

UNA LLIÇÓ RECENT (Després de la “pau” imperialista de Munic)¹

Lev Trotski

10 d'octubre de 1938

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Una lección reciente. Después de la ‘paz’ imperialista de Munich.”, en Escritos, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, Tom X, volum 1, pp. 70-107.

L'experiència de la darrera guerra

La lluita a favor i en contra d'una nova divisió del món

El quartet imperialista reemplaça al “front de les democràcies”

El significat del gir governamental a Txecoslovàquia

Cal defensar la “independència nacional” de Txecoslovàquia?

Una altra vegada sobre la democràcia i el feixisme

La política internacional de la camarilla bonapartista del Kremlin

Les bases socials de l'oportunisme

El comunisme xovinista

La Segona i la Tercera Internacional en els països colonials

L'Associació Internacional de les llimes espremudes (número tres i un quart)

Perspectives

Vint anys després de la Primera Guerra Mundial imperialista, que destruï completament les il·lusions “democràtiques”, els dirigents de la Comintern intenten demostrar que el món capitalista ha alterat radicalment el seu caràcter, que l'imperialisme ja no és el factor decisiu en el nostre planeta, que allò que determina els antagonismes mundials no són els rapaços interessos del capital monopolista sinó alguns principis polítics abstractes, i que la nova matança de pobles serà una guerra defensiva de part de les democràcies innocents i amants de la pau contra els “agressors feixistes”. Per cert, la memòria humana ha de ser molt feble si en vespres d'una nova guerra imperialista els aventurers de la Tercera Internacional gosen posar en circulació les mateixes idees utilitzades pels traïdors de la Segona Internacional per tal d'enganyar les masses durant l'última guerra.

No obstant, en açò hi ha quelcom de més que una mera repetició. Ja que el capitalisme, durant el darrer quart de segle, ha arribat a una etapa de decadència molt avançada tant en allò que tocant l'economia com en allò que fa a la

política, les falsificacions de la III Internacional resulten incomparablement més òbvies, cíniques i degradants que no les doctrines socialpatriotes de la guerra de 1914. Els dirigents de la II Internacional, que ja havien perdut la fe en les virtuts de les fórmules “democràtiques” i estaven caient en la desesperació total, s’han aferrat amb sorpresa i noves esperances a aquesta inesperada ajuda de la Comintern. Després d’ells, un sector de la burgesia imperialista ha posat els seus ulls en els comunistes patriotes. Ací està l’arrel fonamental de la putrefacta i infame política dels “fronts populars”.

Tota crisi profunda (ja siga econòmica, política o militar) té el seu aspecte positiu mentre posa a prova tots els valors i fórmules tradicionals. Aleshores queden al descobert els que serviren per a ocultar les contradiccions de “l’època de pau”, empentant d’aquesta manera el procés cap avant. La crisi diplomàtica a causa de Txecoslovàquia portà a terme de manera excel·lent aquesta tasca progressiva. Als marxistes únicament els queda per fer que extreure d’aquesta recent experiència totes les conclusions polítiques necessàries.

L’experiència de la darrera guerra

Comencem amb una breu ullada retrospectiva. La guerra de 1914 a 1918 fou, com ja se sap, una “Guerra per la democràcia”. L’aliança de França, Gran Bretanya, Itàlia i Estats Units permeté als socialpatriotes de l’*Entente* tancar els ulls vergonyosament davant del quint aliat, el tsarisme. Després de la Revolució de Febrer, que derrocà Nicolau II, el front democràtic quedà definitivament delimitat. Només els incorregibles bolxevics podien seguir amb els seus clamors contra l’imperialisme. ¿Pagava la pena preocupar-se perquè el liberal Miliukov i el quasisocialista Kerenski volien apoderar-se de Galítzia, Armènia i Constantinoble? Finalment, Miliukov i Kerenski explicaren que els bolxevics eren simplement agents de Ludendorff (el “Hitler” d’aqueix llavors).

La guerra acabà amb el triomf total de les democràcies, encara que la Rússia soviètica, dirigida pels bolxevics, havia abandonat el seu sagrat camp. El resultat d’aqueix triomf fou el tractat de Versalles. És cert que costà milions de vides, però s’imposà per a implantar d’una vegada i per sempre el regne de la democràcia sobre la terra, el lliure desenvolupament de les nacions i la col·laboració pacífica entre els pobles sobre la base del desarmament general. La Lliga de les Nacions coronà les conquestes d’una guerra que se suposava s’havia fet amb l’objectiu d’“acabar amb totes les guerres”, així ho prometeren Wilson i la Segona Internacional.

No obstant, no es concretà cap paradís sinó quelcom que més bé s’assemblava molt a un infern. La pau de Versalles sufocà Europa. L’economia quedà ofegada

pel proteccionisme. La guerra “per la democràcia” fou el pròleg de l’època de la decadència final de la democràcia. El món esdevingué més pobre i limitat. L’un darrere de l’altre, els estats s’endinsaren vers la dictadura feixista o militar. Les relacions internacionals es feren cada vegada més amenaçadores. En lloc del desarmament, es traçaren programes militaristes que en vespres de la guerra haurien semblat un malson. En distints llocs del món començaren a esclatar nous i sagnants conflictes. Aquest fou el moment escollit per la Comintern per a abandonar les seues últimes restes d’internacionalisme i proclamar que l’objectiu de la nova etapa era l’aliança del proletariat i les decadents democràcies imperialistes “contra el feixisme”. La pila de fem que queda d’allò que fou alguna vegada la Internacional Comunista és el major focus infecció del món.

La lluita a favor i en contra d’una nova divisió del món

Alguns teòrics de la Segona Internacional, com Kautsky, que tractaven d’aparentar certa visió de conjunt, expressaren l’esperança que els imperialistes, una vegada mesurades les seues forces en la gran matança dels pobles, es veurien obligats a arribar a un acord i a establir una dominació pacífica del món a través d’una corporació (la teoria del superimperialisme). Aquesta teoria filisteopacifista (una ombra socialdemòcrata de la Lliga de les Nacions) tractava de tancar els ulls davant de dos processos: primer, davant del canvi constant en la relació de forces entre els distints estats imperialistes, que no els deixava una altra manera de mesurar les seues possibilitats que mitjançant la força de les armes; segon, davant la lluita per l’alliberament del proletariat en els centres metropolitans i davant la lluita dels pobles colonials, lluita que constitueix el més important factor de ruptura de l’equilibri i que per la seua mateixa naturalesa exclou la possibilitat d’una dominació imperialista “pacífica”. Precisament per aquestes raons els programes de desarmament continuen essent miserables utopies.

La flagrant contradicció, sempre creixent, entre el pes específic de França i Anglaterra (per a no mencionar Holanda, Bèlgica i Portugal) en l’economia mundial, i les colossals dimensions de les seues possessions colonials, constitueix una font tan important de conflictes mundials i noves guerres com l’ambició insaciable dels “agressors” feixistes. Per a expressar-ho més clarament, els dos fenòmens són les dues cares d’una mateixa moneda. Les “pacífiques” democràcies anglesa i francesa es recolzen en la liquidació dels moviments democràtics nacionals dels centenars de milions d’habitants d’Àsia i Àfrica en funció de les superguanyys que extreuen d’aqueixes regions. I al mateix temps Hitler i Mussolini prometen tornar-se més “moderats” si aconseguen un territori colonial adequat.

Estats Units, gràcies a condicions històriques favorables i a la possessió quasi absoluta de tot un continent d'una inesgotable riquesa natural, estengué sobre el món el seu mantell "protector" de manera molt "pacífica" i "democràtica", si fem a una banda ximpleries com ara l'exterminació dels indis, el robatori dels millors territoris de Mèxic, l'aixafament d'Espanya, la participació en l'última guerra, etcètera. No obstant, aquesta forma d'explotació "idíl·lica" ja pertany al passat. La ràpida i aclaparadora decadència del capitalisme nord-americà li planteja d'una manera cada vegada més òbviament militar les seues possibilitats de supervivència. Des dels catorze punts pacifistes de Wilson, la quàquera ARA de Hoover (l'organització filantròpica internacional), el reformista *New Deal* de Roosevelt, la teoria de l'aïllament, les lleis de neutralitat absoluta, etcètera, Estats Units s'encamina, inevitablement, cap a una explosió imperialista de proporcions mai vistes.

A causa de la pau de Versalles, Alemanya quedà força endarrerida i prengué com a base del seu programa imperialista l'objectiu de la "unificació nacional". Sota aquesta consigna nasqué i s'enfortí el feixisme, hereu legítim de la democràcia de Weimar. Quina ironia del destí! En el període del seu auge històric (des de les guerres napoleòniques fins a la pau de Versalles de 1871), l'endarrerida burgesia alemanya es mostrà incapaç d'assolir pels seus propis mitjans la unificació nacional. Bismarck complí només a mitges aquesta tasca, deixant quasi intacta tota l'escòria feudal i particularista. És cert que la revolució de 1918 abolí les dinasties alemanyes (només perquè la socialdemocràcia fou impotent per a salvar-les!) però, traïda per la socialdemocràcia i en mans dels *junkers*, els banquers, la burocràcia i els oficials de l'exèrcit, la revolució fou incapaç de garantir una república alemanya centralitzada i fins i tot de centralitzar burocràticament l'Alemanya dels Hohenzollern. Hitler es feu càrrec d'ambdues tasques. El dirigent del feixisme es transformà, a la seua manera, en el continuador de Bismarck, qui al seu torn concretà les fallides burgeses de 1848. Però veient-ho en perspectiva aquest és només l'aspecte superficial del procés. El seu contingut social ha canviat radicalment. L'estat nacional, que alguna vegada fou un factor progressiu, ha esdevingut als països avançats un fre per al desenvolupament de les forces productives. Deu milions més d'alemanys dins de les fronteres del país no canvien el caràcter reaccionari de l'estat nacional. A la seua manera els imperialistes ho entenen molt bé. Per a Hitler no es tracta de fer de la "unificació d'Alemanya" un objectiu en si mateixa; és una manera de crear-se a Europa una base més àmplia per a la seua futura expansió mundial. La crisi dels Sudets alemanys, o millor dit de les muntanyes dels Sudets, només fou un episodi més en el camí vers la lluita per aconseguir colònies.

Una nova partició del món està a l'ordre del dia. El primer pas en l'educació revolucionària dels treballadors ha de consistir en desenvolupar l'habilitat per a percebre les veritables ganes, plans i càlculs imperialistes darrere les fórmules, consignes i hipòcrites frases oficials.

El quartet imperialista reemplaça al “front de les democràcies”

La fleuma docilitat de les democràcies europees no és producte de l'amor a la pau sinó de la feblesa. La causa d'aquesta feblesa no resideix en el règim democràtic com a tal sinó en la desproporció entre les bases econòmiques dels centres metropolitans i les dels imperis colonials heretats del passat. A aquesta desproporció s'agrega la lluita per l'alliberament de les colònies que, especialment en èpoques de guerra, amenaça esclatar en una conflagració revolucionària. Sota aquestes condicions la “democràcia” decadent es converteix realment en una font més de debilitat per a les velles potències imperialistes.

La desembossada reacció francesa s'aprofita, indubtablement, de les capitulacions del Front Popular. Podem suposar amb certesa l'enfortiment del feixisme francès, afavorit a més pel suport dels cercles militars dirigents. A Anglaterra, on deté el poder la burgesia conservadora, l'oposició laborista probablement avançarà en el proper període més que el feixisme. Però tenint en compte el conjunt de la situació històrica, l'arribada al poder del Partit Laborista només pot ser un episodi, o millor dit una etapa, en el camí cap a canvis més radicals. Ni el major Attlee ni Walter Citrine podran vèncer els esperits malignes de la nostra època!

D'alguna manera el “front mundial de les democràcies” promès pels xarlatans dels “fronts populars” s'ha vist reemplaçat per un front quadripartit constituït per Alemanya, Itàlia, Anglaterra i França. Després de la Conferència de Munic, on Anglaterra i França capitularen davant de Hitler, amb la mediació, equívoca com sempre, de Mussolini, els caps dels quatre estats aparegueren davant dels seus respectius pobles com a herois nacionals: Hitler per haver unificat els alemanys, Chamberlain i Daladier per haver evitat la guerra i Mussolini per haver ajudat ambdós bàndols. Visca els Quatre Grans! La fraternitat petitburgesa que la GPU mobilitza generalment per a tots els congressos pacifistes comença a girar-se cap als nous messies de la pau. Els socialistes francesos s'han abstingut en la votació de la concessió de poders especials a Daladier, l'heroi de la capitulació. L'abstenció ha estat només la transició del salt del bàndol de Moscou al dels Quatre Grans. L'aïllament dels pretorians stalinistes en la Cambra de Diputats i en el Senat fou un símbol del total aïllament del Kremlin en la política europea.

Però pot afirmar-se amb seguretat que el quartet de Munic és tan incapaç de mantenir la pau com el “front de les democràcies” que mai arribà a concretar-se. Anglaterra i França llençaren Txecoslovàquia a la gola de Hitler per a donar-li quelcom que digerir durant un temps i postergar així el problema de les colònies. Chamberlain i Daladier feren vagues i incertes promeses que s’arribaria a un acord sobre tots els punts en discussió. Per la seua banda, Hitler prometé no plantejar més exigències territorials *en Europa*. En conseqüència, assenyala la seua intenció de presentar exigències territorials en altres parts del món. En allò que fa al problema d’Alsàcia-Lorena, Schleswig, etcètera, Hitler, com a molt, està posposant la seua solució fins a la pròxima guerra mundial. Si l’any que ve o el següent el feixisme conquistés França, i el Partit Laborista guanyés en Anglaterra, aquests canvis polítics alterarien molt poc la disposició de les peces imperialistes sobre el tauler mundial. La França feixista estaria tan poc disposada com la França del “Front Popular” a lliurar-li Alsàcia-Lorena a Hitler, o a compartir amb d’ell les seues colònies. El Partit Laborista, impregnat de l’esperit imperialista, no podria mitigar l’antagonisme del seu país amb Itàlia al Mediterrani, ni controlar en tot el món el desenvolupament dels antagonismes entre els interessos alemanys i els britànics. Sota aquestes condicions l’acord entre les Quatre potències, si alguna vegada es concreta, portarà a noves crisis que no trigaran molt de temps. L’imperialisme s’encamina inevitablement i irresistible a una nova divisió del món, més adequada al canvi en la relació de forces. Per a d’evitar la catàstrofe cal estrangular l’imperialisme. Qualsevol altre mètode serà una ficció, una il·lusió, una mentida.

El significat del gir governamental a Txecoslovàquia

La negativa de França i Gran Bretanya a defensar els interessos imperialistes de la burgesia txeca ha portat no sols al desmembrament de Txecoslovàquia sinó també al col·lapse del seu règim polític. Aquesta experiència ha demostrat de manera químicament pura que la democràcia txecoslovaca no fou una expressió de la “voluntat popular” sinó simplement un aparell a través del qual el capitalisme monopolista txec s’adaptava als estats que el patrocينaven. Tot just que desaparegué la tutela militar la maquinària democràtica s’ha demostrat innecessària i, a més a més, perniciosa, ja que amenaçava provocar fregaments innecessaris amb Hitler. Els dirigents burgesos txecs crearen immediatament un aparell d’adaptació imperialista a través d’una dictadura militar. Aquest canvi de règim s’ha realitzat sense la menor participació del poble, sense noves eleccions i fins i tot sense consultar el vell parlament. El president electe pel poble, el “arxidemòcrata” Benes, ha convocat els generals en activitat de la república per a que prenguen el poder. Aquesta convocatòria al principi semblà quelcom així com una concessió al poble, que s’havia rebel·lat i protestava, feia

manifestacions i exigia que es resistís a Hitler, armes a la mà. Volen resistir? Ací tenen un general per a dirigir el país! Després de fet açò, el president s'ha retirat. Després el general, que fins llavors encapçalava les Forces Armades, i que constituïa, per així dir-ho, la resplendent espasa de la democràcia, ha anunciat la seua intenció, en bé de l'amistat amb Hitler, d'instituir un nou règim estatal. I això ha estat tot!

En un sentit general, la democràcia li és indispensable a la burgesia en l'època de la lliure competència. Al capitalisme monopolista, que no es basa en la "lliure" competència sinó en la direcció centralitzada, la democràcia li és inútil, li posa obstacles i dificultats. L'imperialisme pot tolerar la democràcia com un mal necessari només fins a un cert punt. Però la seua tendència lògica és cap a la dictadura. Fa vint anys, durant l'última guerra, Lenin escrivia: "La diferència entre la burgesia imperialista republicanodemocràtica i la monarquicoreaccionària s'esvaeix precisament perquè ambdues estan en descomposició". I afegia: "La reacció política *en totes les seues manifestacions* li és inherent a l'imperialisme". Només un idiota irrecuperable pot creure que els antagonismes imperialistes mundials estan determinats per la irreconciliabilitat entre democràcia i feixisme. De fet, les camarilles governants de tots els països consideren la democràcia, la dictadura militar, el feixisme, etcètera, com distints mitjans per a sotmetre els seus pobles als objectius de l'imperialisme. Més inclús; un d'aquests règims, la democràcia, des dels seus orígens inclou en si mateixa altre règim, la dictadura militar, feta cos per exemple en l'Estat Major.

En Alemanya la burgesia imperialista, amb l'ajuda activa de la socialdemocràcia, posà en la butaca presidencial el mariscal de camp Von Hindenburg per a que la defensés contra el feixisme. Hindenburg, al seu torn, portà Hitler al poder, després de tot això el mariscal de camp no renuncià, per cert, morí. No obstant, no es tracta més que d'un problema de tècnica i d'edat. El gir de Txecoslovàquia reproduceix essencialment els trets fonamentals del d'Alemanya, palesant així les arrels de la mecànica política de l'imperialisme. Sens dubte, el règim txecoslovac s'ha decidit entre bambolines, en reunions entre els magnats del capitalisme txec, francès, britànic i alemany i els dirigents dels estats majors i de la diplomàcia. S'han traslladat les fronteres estatals cercant fonamentalment afectar el menys possible els interessos de l'oligarquia financera. El canvi d'orientació de França i Anglaterra cap a Alemanya ha significat essencialment un canvi de destinatari dels estocs, una nova divisió de les comandes d'articles militars a les fàbriques Skoda, etcètera.

Assenyalem de pas que a ningú li ha interessat la posició de la socialdemocràcia i de l'ex Partit Comunista, ja que estaven tan incapacitats per a resistir com els seus germans majors d'Alemanya. Aquestes organitzacions totalment corruptes

acotaren el cap davant de les “necessitats nacionals” i feren tot el possible per a paraitzar la resistència revolucionària de la classe obrera. Consumat ja el gir, la camarilla financera convocarà probablement un “referèndum”. És a dir, proporcionarà al poble, arrossegat a un atzucac, la preciosa oportunitat de “aprovar”, mentre Syrovy l’apunta amb el seu canó, els canvis realitzats sense ell i en contra d’ell.

Cal defensar la “independència nacional” de Txecoslovàquia?

Se’ns ha informat que durant la setmana crítica de setembre s’elevaren veus des de l’ala esquerra del socialisme plantejant que, en el cas d’un “combat aïllat” entre Txecoslovàquia i Alemanya, el proletariat tindria l’obligació d’ajudar Txecoslovàquia i de salvar la seua “independència nacional”, inclús aliant-se amb Benes. No s’ha donat aquesta hipotètica situació. Els herois de la independència de Txecoslovàquia, tal com era d’esperar, capitularen sense lluita. No obstant, pensant en el futur no podem deixar d’assenyalar la grollera i perillosa confusió d’aquests anacrònics teòrics de la “independència nacional”.

Inclús sense tenir en compte els seus lligams internacionals, Txecoslovàquia és un estat absolutament imperialista. Econòmicament, regna allí el capitalisme monopolista. Políticament, la burgesia txeca domina (tal vegada aviat hàgem de dir “dominava”) diverses nacionalitats oprimides. Per tant, si Txecoslovàquia entrés en una guerra, encara que estigués aïllada, el seu objectiu no hauria estat la independència nacional sinó la preservació i, si fos possible, l’extensió de les fronteres de l’explotació imperialista.

Inclús si els altres estats imperialistes no haguessen estat directament involucrats, és inadmissible considerar una guerra entre Txecoslovàquia i Alemanya independentment de les relacions imperialistes europees i mundials, de les que tal guerra seria només un episodi. Quasi inevitablement, en un lapse d’un o dos mesos els altres estats haguessen intervingut en una guerra txecoalemanya, si la burgesia txeca hagués tingut desigs i capacitat de lluitar. Per tant, hauria estat un error que els marxistes definiren la seua posició en funció dels episòdics agrupaments militars i diplomàtics i no del caràcter general de les forces socials subjacents darrere de la guerra.

En centenars d’oportunitats hem reiterat la irremplaçable i invaluable tesi de Clausewitz que la guerra no és més que la continuació de la política per altres mitjans. Per tal de determinar en cada ocasió el caràcter històric i social d’una guerra, no ens hem de guiar per impressions i conjectures sinó per una anàlisi científica de la política que la precedeix i la condiona. Aquesta política fou imperialista des del dia en què s’“apanyà” Txecoslovàquia.

Pot hom argumentar que després de separar els alemanys dels Sudets, els hongaresos, els polonesos i potser els eslovacs Hitler no es detindrà fins a esclavitzar els mateixos txecs, i que en aquest cas tindran tot el dret de reclamar el suport del proletariat a la lluita pel seu alliberament nacional. Aquesta manera de plantejar la qüestió no és més que sofisteria socialpatriota. No sabem quina direcció seguirà el futur desenvolupament dels antagonismes imperialistes. Per descomptat, és molt possible que s'arribe a la destrucció total de Txecoslovàquia. Però també és possible que abans que es porte a terme aquesta destrucció esclate una guerra europea, i Txecoslovàquia estiga en el bàndol dels vencedors participant així en un nou desmembrament d'Alemanya. ¿El rol d'un partit revolucionari és, doncs, el d'infermera dels "invàlids" gàngsters de l'imperialisme?

És obvi que el proletariat ha de construir la seua política sobre la base de cada guerra *determinada*, tal com és, és a dir com estiga condicionada per tot el procés precedent, i no sobre especulacions hipotètiques sobre les possibles conseqüències estratègiques de la guerra. En aqueixes especulacions cadascun escollirà, inevitablement, la possibilitat que millor es corresponga amb els seus propis desigs, simpaties i antipaties nacionals. Evidentment, aqueixa política no seria marxista sinó subjectiva, no seria internacionalista sinó xovinista.

Una guerra imperialista, no importa en quin racó del món comence, no s'entaula per la "independència nacional" sinó per la redivisió del món en funció dels interessos de les distintes camarilles del capital financer. Açò no exclou que, de pas, la guerra imperialista millore o empitjore la situació de tal o qual nació; o, més exactament, d'una nació a costa d'una altra. Així com el tractat de Versalles desmembrà Alemanya una nova pau pot desmembrar França. Els socialpatriotes addueixen precisament aquest futur perill "nacional" com a argument per a recolzar "els seus" bandits imperialistes del present. Txecoslovàquia no constitueix en absolut una excepció a aquesta regla.

En realitat, tots els arguments especulatius d'aquest tipus i els fantasmes d'imminents calamitats nacionals com a justificació del suport a tal o qual burgesia imperialista provenen del *tàcit rebuig* a la *perspectiva revolucionària i a una política revolucionària*. Naturalment, *si* una nova guerra només acaba en un triomf militar de tal o qual camp imperialista, *si* la guerra no provoca un aixecament revolucionari ni una victòria del proletariat, *si* una nova pau imperialista més terrible que la de Versalles amarra amb noves cadenes el poble durant dècades, *si* la malaurada humanitat suporta tot açò calladament i submissa, aleshores Txecoslovàquia, Bèlgica i fins i tot França poden retrocedir a la situació de nacions oprimides (el mateix s'aplica a Alemanya). En aqueixa eventualitat sobrevindrà una aterridora descomposició del capitalisme, que farà

retrocedir moltes dècades a tots els pobles. Per descomptat, si s'imposa *aquesta* perspectiva de passivitat, capitulació, derrotes i decadència, les masses oprimides de tots els pobles es veuran obligades a pujar novament, desfent sobre les seues mans i els seus genolls, amb sang i suor, el camí històric que ja una vegada recorregueren.

Està totalment exclosa la possibilitat d'aqueixa perspectiva? *Si* el proletariat suporta indefinidament la direcció dels socialimperialistes i els comunistes xovinistes, *si* la Quarta Internacional és incapaç de trobar el camí per a lligar-se a les masses, *si* els horrors de la guerra no empenten a la rebel·lió els obrers i els soldats, *si* els pobles colonials continuen suant pacientment en benefici dels esclavistes, llavors la civilització inevitablement es degradarà i el retrocés i la descomposició generalitzats poden posar novament en Europa les guerres nacionals a l'ordre del dia. Però en aqueix cas nosaltres, o millor dit els nostres fills, hauran de decidir la seua política en relació a futures guerres i basant-se en la nova situació. Avui no partim de la perspectiva de la decadència sinó de la perspectiva de la revolució. Som derrotistes per als imperialistes, no per al proletariat. No subordinem el problema del destí dels txecs, belgues, francesos i alemanys als canvis episòdics de fronts militars que es produeixen a cada nova baralla imperialista sinó a la insurrecció del proletariat i al seu triomf sobre tots els imperialistes. Mirem cap avant i no cap arrere. El programa de la Quarta Internacional afirma que la llibertat de totes les nacions europees, petites i grans, només s'aconseguirà en el marc dels Estats Units Socialistes d'Europa.

Una altra vegada sobre la democràcia i el feixisme

Tot açò no implica, per descomptat, que no hi haja cap diferència entre la democràcia i el feixisme, o que aquesta diferència no tinga cap importància per a la classe obrera, com afirmaven els stalinistes fins no fa molt de temps. Els marxistes no tenen res a veure amb aqueix barat nihilisme polític. Però cal comprendre clarament en cada oportunitat el contingut real d'aquesta diferència i els seus vertaders límits.

Per als països colonials i semicolonials la lluita per la democràcia, incloent-hi la lluita per la independència nacional, representa una etapa necessària i progressiva del desenvolupament històric. Per aquesta raó creiem que els treballadors d'aquests països tenen no sols el dret sinó també el deure de participar activament en la "defensa de la pàtria" contra l'imperialisme, a condició, per descomptat, que mantinguen la total independència de les seues organitzacions de classe i entaulen una batalla implacable contra el verí xovinista. Així, en el conflicte entre Mèxic i els reis del petroli i el seu Comitè Executiu, el govern democràtic de Gran Bretanya, el proletariat conscient del

món s'ubica junt amb Mèxic (no així, clar està, els lacais imperialistes que dirigeixen el Partit Laborista).

En allò que es refereix al capitalisme avançat, fa molt que superà no sols les velles formes de propietat sinó també l'estat nacional, i en conseqüència la democràcia burgesa. Aquí resideix, precisament, la crisi fonamental de la civilització contemporània. La democràcia imperialista es podreix i desintegra. Un programa de "defensa de la democràcia" per als països avançats és reaccionari. Ací l'única tasca progressiva és la preparació de la revolució socialista internacional. El seu objectiu és trencar els marcs del vell estat nacional i construir l'economia d'acord amb les condicions geogràfiques i tecnològiques, sense impostos ni obligacions medievals.

Repetim; açò no implica que ens siga indiferent quins mètodes polítics utilitza l'imperialisme. Però les forces contrarevolucionàries tendeixen a fer *retrocedir* el procés des de l'estat "democràtic" en decadència fins al particularisme provincial, la monarquia, la dictadura militar, el feixisme. Cada vegada que això succeïska, el proletariat revolucionari, sense assumir la menor responsabilitat "en defensa de la democràcia" (ja que és indefensable!) enfrontarà aquestes forces contrarevolucionàries amb la resistència armada, amb l'objectiu, si té èxit, de dirigir la seua ofensiva contra la "democràcia" imperialista.

No obstant, aquesta política s'aplica només als conflictes interns, és a dir, als casos en què està involucrat un canvi de règim polític, com per exemple Espanya. Era un deure elemental dels treballadors espanyols participar en la lluita contra Franco. Però ha estat precisament perquè els obrers no assoliren reemplaçar, en el moment adequat, el govern de la democràcia burgesa pel seu propi que la "democràcia" ha pogut deixar-li el pas lliure al feixisme.

No obstant, és un frau total i xarlatanisme pur transferir mecànicament les lleis i regles de la lluita entre *diferents* classes d'*una mateixa* nació a la guerra imperialista, és a dir a la lluita que mena la *mateixa classe de diferents nacions*. Després de l'experiència de Txecoslovàquia no sembla necessari demostrar que els imperialistes no es barallen per ideals polítics sinó per la dominació del món, i ho oculten darrere de qualsevol principi que els siga útil.

Mussolini i els seus socis més directes, pel que es pot inferir, són ateus, és a dir no creen en Déu ni en el diable. El rei d'Anglaterra i els seus ministres estan enfonsats en la superstició medieval i creen en el diable i també en la seua iaia. No obstant, açò no significa que una guerra entre Itàlia i Anglaterra seria una guerra entre la ciència i la religió. Mussolini, l'ateu, farà tot allò que puga per exaltar les passions religioses dels musulmans. El devot protestant Chamberlain, per la seua banda, li demanarà ajuda al papa, etcètera. En el calendari del

progrés humà, la república és superior a la monarquia. Però açò no significa que, per exemple, una guerra per les colònies entre la França republicana i l'Holanda monàrquica siga una guerra entre la república i la monarquia. I no cal explicar massa que si s'entaula una guerra nacional entre el rei de Tunis i França, el progrés el representarà el monarca bàrbar, no la república imperialista. La higiene és molt important en la cultura humana. Però quan es comet un assassinat manca de qualsevol importància si l'assassí s'havia o no rentat les mans abans de cometre'l.

Reemplaçar els objectius reals dels bàndols imperialistes en lluita per abstraccions polítiques o morals no significa lluitar per la democràcia sinó ajudar els bandits a ocultar els seus robatoris, saqueigs i violències. Aquesta és precisament la principal funció que compleixen la Segona Internacional i la Tercera.

La política internacional de la camarilla bonapartista del Kremlin

Aquesta vegada el colp més immediat ha caigut sobre Txecoslovàquia. França i Anglaterra n'han resultat seriosament perjudicades, però qui ha patit el colp més formidable ha estat el Kremlin. El col·lapse del seu sistema de mentides, xarlatanisme i frau ha estat internacional.

Després d'aixafar les masses soviètiques i trencar amb la revolució internacional, la camarilla del Kremlin s'ha transformat en una joguina de l'imperialisme. En els darrers cinc anys la diplomàcia de Stalin ha sigut, en tots els assumptes especials, únicament un reflex i un complement de la de Hitler. En 1933 Stalin intentà, abans que res, fer-se aliat de Hitler. Però Hitler rebutjà la seua mà estesa, ja que, per a fer-se amic d'Anglaterra, es presentava com l'home que salvaria Alemanya i Europa del bolxevisme. En conseqüència, Stalin es dedicà a la tasca de demostrar-li a l'Europa capitalista que Hitler no li feia falta, que el bolxevisme no comportava cap perill, que el govern del Kremlin era un animal domèstic disposat a posar-se de genolls per a demanar un favor. Així, en allunyar-se de Hitler, o més exactament en ser rebutjat per aquest, Stalin esdevingué gradualment un lacai i un assassí a sou de l'imperialisme més ric.

Aquest és l'origen de les sobtades genuflexions de la banda totalitària del Kremlin davant de la malparada democràcia burgesa, de la idealització estúpidament falsa de la Lliga de les Nacions, dels "fronts populars" que han estrangulat la revolució espanyola, de la substitució de la lluita de classes real per les declamacions "contra el feixisme". L'actual funció internacional de la burocràcia soviètica i la Comintern s'ha revelat amb especial evidència en el

congrés pacifista de Mèxic (setembre de 1938). Allí els agents a sou de Moscou han tractat de convèncer els pobles llatinoamericans de què no havien de lluitar contra tots els imperialismes, molt reals per cert, que els amenacen, sinó només contra el feixisme.

Com era d'esperar, amb aquestes maniobres barates Stalin no s'ha guanyat l'amistat ni la confiança de ningú. Els imperialistes s'han acostumat a no caracteritzar una societat per les declaracions dels seus "dirigents", ni tan sols per la seua superestructura política, sinó per les seues bases socials. Mentre en la Unió Soviètica es mantinga la propietat estatal dels mitjans de producció protegida pel monopoli del comerç exterior, els imperialistes, inclús els "democràtics", continuaran considerant Stalin amb tanta desconfiança i amb tan poc respecte com l'Europa monàrquicofeudal considerava el primer Bonaparte. Tanmateix l'aurèola dels seus triomfs i la seua cort de brillants mariscals, Napoleó no pogué evitar Waterloo. Stalin ha coronat tota la seua sèrie de capitulacions, errors i traïcions amb la destrucció total dels mariscals de la revolució. Pot haver algun dubte sobre el destí que li espera?

L'únic obstacle en el camí de la guerra és el temor a la revolució que senten les classes propietàries. Mentre la Internacional Comunista romanga fidel als principis de la revolució proletària representà, junt amb l'Exèrcit Roig a què estava estretament lligada, el factor més important per a garantir la pau. En prostituir la Comintern transformant-la en una agència de l'imperialisme "democràtic", en escapar i parilitzar la força militar dels soviets, Stalin els ha deixat a Hitler i als seus adversaris les mans totalment lliures i ha empenyat Europa a la guerra.

Els falsificadors de Moscou blasfemen avui vilment contra el seu examic "democràtic" Benes perquè, més enllà de l'orientació de França, "ha capitulat" prematurament i ha evitat que l'Exèrcit Roig aixafés Hitler. Aquests teatrals trons i llamps il·luminen amb major força la impotència i la duplicitat del Kremlin. Qui els obligà a creure en Benes? ¿Qui els obligà a inventar el mite de l'"aliança de les democràcies"? I, finalment, ¿qui els impedí exhortar el proletariat de Praga a prendre el poder i enviar l'Exèrcit Roig en la seua ajuda quan tota Txecoslovàquia bullia com una caldera? Sembla que és molt més difícil lluitar contra el feixisme que afusellar i enverinar els vells bolxevics... Txecoslovàquia és un exemple per a tots els països petits, i especialment per als pobles colonials, de l'ajuda que poden esperar de Stalin.

Únicament l'enderrocament de la camarilla bonapartista del Kremlin pot permetre la reconstrucció del poder militar de l'URSS. Només la liquidació de l'ex Comintern deixarà lliure el camí a l'internacionalisme revolucionari. La lluita contra la guerra, l'imperialisme i el feixisme exigeix una lluita incansable

contra el stalinisme, tacat de crims. Qui defensa directament o indirecta el stalinisme, qui calla les seues traïcions o exagera la seua força militar, és el pitjor enemic de la revolució, dels pobles oprimits, del socialisme. Com més aviat siga derrocada la camarilla del Kremlin millor per l'ofensiva armada dels treballadors, majors seran les possibilitats d'una regeneració socialista de l'URSS, més pròximes i àmplies les perspectives de la revolució internacional.

Les bases socials de l'oportunisme

Per tal de comprendre el rol actual de la socialdemocràcia i de l'ex Comintern cal recordar una vegada més les bases econòmiques sobre què es recolza l'oportunisme en el moviment obrer.

El floriment del capitalisme, amb les seues inevitables oscil·lacions, permeté a la burgesia millorar lleument el nivell de vida d'alguns sectors proletaris i llençar-li sucoses prebendes a la burocràcia i a l'aristocràcia laborals, elevant-les així per damunt de les masses. La burocràcia sindical i parlamentària, el "problema social" de la qual semblava prest a solucionar-se, apareixia davant de les masses com un exemple que era possible millorar el seu propi nivell de vida. Aquesta és la base social del reformisme (oportunisme) com a sistema d'*il·lusions* per part de les masses i d'*enganys* per part de la burocràcia obrera. L'optimisme reformista de la Segona Internacional tingué el seu apogeu durant l'últim *boom* econòmic, abans de la guerra (1909 a 1913). Per aquesta raó els dirigents aclamaren la guerra i li l'assenyalaren a les masses com una calamitat *exterior* que amenaçava les bases de la creixent riquesa nacional. D'aquí la política de "defensa de la pàtria", que en realitat implicava un suport, inconscient en les masses i conscient o semiconscient en la burocràcia, dels interessos imperialistes de les seues respectives burgesies.

La guerra demostrà no ser una calamitat "externa" que interrompia circumstancialment el progrés nacional sinó l'explosió de contradiccions internes de l'imperialisme en el moment en què se li feia impossible tot progrés si el sistema seguia vigent. I des del moment que la guerra no podia ampliar el planeta ni restaurar-li la joventut al capitalisme acabà accelerant i agreujant fins a l'extrem tots els processos de la decadència capitalista. Amb la decadència de la democràcia començà la de la burocràcia obrera. El feixisme no significà per als obrers "més que" una doble esclavitud; per a la burocràcia reformista, la ruïna total.

Entre les grans potències, les úniques que mantingueren la forma política de la democràcia, encara que extremadament retallada, foren Gran Bretanya, França i Estats Units. És a dir, els països capitalistes més rics, tradicionalment els més

rapaços i privilegiats, que des de fa molt concentren a les seues mans la part del lleó de les possessions colonials i dels recursos naturals del nostre planeta. No és difícil trobar l'explicació d'aquesta "selecció natural". La democràcia es pot mantenir només en la mesura en què les contradiccions de classe no arriben a ser explosives. Per tal de mitigar les friccions socials la burgesia es veié obligada a mantenir a un ampli sector d'intel·lectuals petitburgesos, a la burocràcia i a l'aristocràcia obreres. Com majors són les prebendes, més ardent és el seu socialpatriotisme. Els únics països que en l'actualitat poden mantenir el menjador reformista són els que han pogut acumular en el passat vastes riqueses gràcies a l'explotació del mercat mundial i al pillatge de les colònies. Amb d'altres paraules, en la decadència del capitalisme el règim *democràtic* només és accessible (fins a cert punt) a la burgesia més *aristocràtica*. La base del socialpatriotisme continua essent l'esclavitud colonial.

En països com ara Itàlia i Alemanya, que en el passat no acumularen vastes riqueses ni tenen possibilitats d'obtenir superguanys de les seues colònies, la burgesia ha destruït el parlament, ha dispersat la burocràcia reformista i tracta els obrers amb mà de ferro. Per cert, la burocràcia feixista devora més encara que la reformista, però en canvi no es veu obligada a fer-li concessions a les masses ni a aconseguir-li millores que el capitalisme decadent no pot pagar. Privada del seu menjador, la burocràcia socialdemòcrata d'Itàlia, Alemanya i Àustria, ja jubilada, manté altes les banderes del derrotisme... en l'emigració.

L'origen de la força dels partits socialpatriotes, o més exactament socialimperialistes, radica en la protecció de la burgesia, que a través del parlament, la premsa, l'exèrcit i la policia protegeix i defensa la socialdemocràcia contra tot tipus de moviment revolucionari, inclús contra la crítica revolucionària. En la futura guerra, a causa de l'agudització de les contradiccions nacionals i internacionals, es palesarà de manera encara més oberta i cínica aquest lligam orgànic entre la burocràcia i la burgesia. Per a expressar-ho amb més precisió, ja s'està palesant, especialment en la traïdora política dels fronts populars, inconcebible en vespres de la guerra mundial passada. No obstant, la iniciativa dels fronts populars partí de la Tercera Internacional, no de la Segona.

El comunisme xovinista

El monstruós i ràpid desenvolupament de l'oportunisme soviètic s'explica per causes anàlogues a les que, en la generació anterior, portaren al floriment de l'oportunisme en els països capitalistes: el parasitisme de la burocràcia obrera, que assolí resoldre el seu "problema social" basant-se en l'augment de les forces productives a l'URSS. Però com la burocràcia soviètica és incomparablement

més poderosa que la burocràcia obrera dels països capitalistes, i com que el menjador de què disposa es caracteritza per la seua capacitat quasi il·limitada, és natural que la varietat soviètica de l'oportunisme haja assumit immediatament un caràcter especialment pèrfid i vil.

En allò tocant l'ex Comintern, la seua base social, parlant amb propietat, és de naturalesa doble. D'una banda, viu dels subsidis del Kremlin, se sotmet a les seues ordres, i en aquest aspecte tot excomunista buròcrata és un germà menor i un subordinat del buròcrata soviètic. D'altra banda, els distints aparells de l'ex Comintern abeuren de les mateixes fonts que la socialdemocràcia: els superguanys de l'imperialisme. El creixement dels partits comunistes aquests darrers anys, la seua infiltració en les files de la petita burgesia, la seua penetració en l'aparell estatal, en els sindicats, els parlaments, les municipalitats, etcètera, han reforçat fins a l'extrem la seua subordinació a l'imperialisme nacional a costa de la seua tradicional dependència del Kremlin.

Fa deu anys es predigué que la teoria del socialisme en un sol país portaria inevitablement al sorgiment de tendències nacionalistes en les seccions de la Comintern. Aquesta previsió s'ha transformat en un fet evident. Però fins fa poc el xovinisme dels partits comunistes de França, Gran Bretanya, Bèlgica, Txecoslovàquia, Estats Units i altres països semblava, i en certa manera ho era, un reflex dels interessos de la diplomàcia soviètica ("la defensa de l'URSS"). Avui podem afirmar amb certesa que ens endinsem en una nova etapa. El creixement dels antagonismes imperialistes, l'evident proximitat del perill de guerra, l'obvi aïllament de l'URSS han d'enfortir, inevitablement, les *tendències nacionalistes centrífugues* dins de la Comintern. Cada una de les seues seccions començarà a desenvolupar pel seu compte una línia patriòtica. Stalin ha reconciliat els partits comunistes de les democràcies imperialistes amb *les seues* burgesies nacionals. Ara s'ha superat aquesta etapa. L'alcaïot bonapartista ja ha exercit el seu rol. D'ací en avant els comunistes xovinistes hauran de preocupar-se per les seues pròpies pells, els interessos de les quals de cap manera coincideixen amb "la defensa de l'URSS".

Quan el nord-americà Browder considerà convenient declarar davant d'un comitè senatorial que en cas de guerra entre Estats Units i la Unió Soviètica el seu partit estaria junt amb la seua benvolguda pàtria, probablement considerà aquesta declaració com una simple estratagema. Però en realitat la resposta de Browder constitueix un símptoma inequívoc del canvi de l'orientació "pro Moscou" a l'orientació "nacional". Recorregué a l'"estratagema" a causa de la necessitat d'adaptar-se al "patriotisme" imperialista. El procediment tan cínic i elemental (el gir des de la "pàtria dels treballadors" a la república del dòlar) revela la profunda degeneració a què han arribat les seccions de la Comintern i fins a quin punt depenen de l'opinió pública burgesa.

Quinze anys de porgues incessants, de degradació i corrupció han portat a la burocràcia de l'ex Comintern a tal nivell de desmoralització que anhela fer-se càrrec obertament de les banderes del socialpatriotisme. Per descomptat, els stalinistes (aviat haurem de dir "els exstalinistes") no han inventat res de nou. Simplement s'han apropiat de les banalitats ben presentades de l'oportunisme petitburgès. Però les propaguen amb el frenesí propi dels estranys "revolucionari", que ha fet de la calúnnia totalitària, l'engany i l'assassinat els mètodes normals de "defensa de la democràcia". Quant als vells reformistes clàssics, que innocentment es renten les mans davant de cada situació enutjosa, saben com utilitzar el suport dels nous reclutes del xovinisme.

Naturalment, les seccions de l'ex Comintern d'aquells països imperialistes que durant la guerra estiguen en el mateix bàndol que Moscou (si és que arriba a haver-hi algun) "defensaran" Moscou. No obstant, aquesta defensa no servirà de molt, ja que en aqueixos països tots els partits "defensaran" l'URSS. (Per a no comprometre's amb el seu aliat imperialista, Moscou probablement ordenarà el Partit Comunista no cridar massa fort, i pot inclús tractar de dissoldre'l.) En els països del camp enemic, per contra, precisament on Moscou més necessitarà que la defensen, els ex partits comunistes s'ubicaran totalment junt amb la seua pàtria imperialista; els resultarà infinitament menys perillós i molt més avantatjós. La camarilla dominant de Moscou collirà els merescuts fruits de quinze anys de prostitució de la Comintern.

La Segona i la Tercera Internacional en els països colonials

El vertader caràcter de la socialdemocràcia, partit la política del qual s'ha basat i es basa en l'explotació imperialista dels països endarrerits, es reflecteix més clarament en el fet que mai ha tingut influència en els països colonials i semicolonials. La burocràcia obrera dels països imperialistes temia, conscientment o inconscient, posar a rodar en les colònies un moviment que podria haver soscavat els fonaments de la seua pròpia prosperitat en els centres metropolitans.

Amb la Comintern és distint. Com a organització genuïnament internacionalista, es llençà immediatament sobre el sòl verge de les colònies, i gràcies al programa revolucionari del leninisme hi guanyà una important influència. La subsegüent degeneració burgesa de la Comintern transformà les seues seccions dels països colonials i semicolonials, especialment a Amèrica Llatina, en una agència d'esquerra de l'imperialisme europeu i nord-americà. Paral·lelament, s'ha produït també un canvi en la base social dels partits "comunistes" colonials. Després d'aixafar implacablement els seus esclaus asiàtics i africans i

els seus semiesclaus llatinoamericans, el capitalisme estranger es veu obligat en les colònies a mantenir una minúscula capa aristocràtica, lamentable, patètica, però aristocràcia al capdavant, al mig de la pobresa general. En aquests últims anys el stalinisme s'ha convertit en el partit d'aquesta "aristocràcia" obrera i del sector d'"esquerra" de la petita burgesia, especialment dels empleats d'oficina. Els burgesos advocats, periodistes, professors, etcètera, que s'adapten a les característiques de la revolució nacional i exploten les organitzacions obreres per a fer carrera, troben en el stalinisme la millor ideologia possible.

La lluita revolucionària contra l'imperialisme exigeix coratge, audàcia i esperit de sacrifici. ¿D'on trauran aquestes qualitats els herois de paraula de la petita burgesia? D'altra banda, la seua adaptació a l'imperialisme "democràtic" els permet fer plàcides i agradables carreres a costa dels treballadors. La millor manera que tenen d'ocultar-los aquesta adaptació la dóna la consigna "defensa de l'URSS", és a dir l'amistat amb l'oligarquia del Kremlin. Açò els dóna oportunitat de publicar periòdics sense lectors, organitzar pomposos congressos i qualsevol classe de publicitat internacional. Aquesta corporació de professionals de l'"amistat amb la Unió Soviètica", de falsos "socialistes" i "comunistes", que darrere dels seus sorollosos clamors contra el feixisme oculten el seu parasitisme social i la seua obediència cap a l'imperialisme i l'oligarquia del Kremlin, s'ha convertit en una vertadera plaga del moviment obrer dels països colonials i semicolonials. El stalinisme, sota totes les seues màscares, és el principal obstacle en el camí de la lluita alliberadora dels pobles endarrerits i oprimits. A partir d'aquest moment, el problema de les revolucions colonials queda indissolublement lligat a la missió històrica de la Quarta Internacional.

L'Associació Internacional de les llimes espremudes (número tres i un quart)

El Buró de Londres dels centristes incurables (Fenner Brockway, Walcher i Cia.), junt amb Brandler, Sneevliet, Marceau Pivert, i amb la participació de "les seccions que trencaren amb la Quarta Internacional", s'han unit, en vista del perill de guerra, per a crear (si vos plau, no riure!) el Fons d'Emergència de Guerra. Aquests senyors no s'han molestat en crear en els seus caps un "fons" d'idees. Gràcies al cel, són materialistes, no idealistes. És molt dubtós que aquesta nova "unificació" signifiqui algun perill per a l'imperialisme. Però sí li fa un gran favor a la Quarta Internacional, perquè junta en la mateixa bossa l'estupidesa, l'hibridisme i la inconsistència de totes les varietats i matisos del centrisme, és a dir de la tendència que està en contradicció més aguda amb l'esperit de la nostra època. Com totes les "unificacions" mecàniques, aquesta serà una font de nous conflictes i ruptures internes i es farà miques en quant arribe el moment de l'acció.

Podria ser d'una altra manera? Les organitzacions ocupades en l'heroica creació del "fons" no han sorgit basant-se en un programa comú; han arribat de tots els racons del mapa polític del centrisme com els divisionistes sense llar dels vells partits i fraccions oportunistes, i encara avui continuen jugant amb tots els colors de l'arc iris oportunista i desenvolupant-se en distintes direccions. Tots ells han decaïgut i s'han debilitat en els últims anys, a excepció del partit, novament dividit, de Marceau Pivert, al que hom pot predir-li el mateix poc envejable destí. En cap país del món el Buró de Londres ha aconseguit crear una nova organització a partir d'elements joves i nous, recolzant-se en el seu propi programa. Cap grup revolucionari s'organitzarà al voltant d'aquestes banderes sense passat ni futur. En els països colonials el Buró de Londres no posseeix la més mínima influència. En la nostra època imperialista, és pràcticament una llei que l'organització "revolucionària" incapaç de penetrar en les colònies està destinada a vegetar miserablement.

Cadascun d'aquests grups que sobreviuen es manté per la força de la inèrcia i no pel vigor de les seues idees. L'única organització d'aquestes característiques amb un passat revolucionari més seriós, el POUM, fins a la data s'ha demostrat incapaç de revisar valentament la seua política centrista, que ha estat una de les raons principals del col·lapse de la revolució espanyola. La resta de membres del grup són encara menys capaços d'exercir la crítica i l'autocrítica. Tota aquesta empresa està imbuïda d'un esperit de diletantisme senil.

És cert que en un principi no pocs d'aquests "romanents" s'organitzaren al voltant de la Quarta Internacional. Però ens basem en una teoria científica i en un programa clar per a començar una enorme tasca de selecció, neteja i reeducació. Aquest treball, el significat i importància del qual mai han comprès els filisteus, s'ha realitzat i es continua realitzant en una atmosfera de discussió lliure, oberta i pacient. Els que no han passat aquesta prova han demostrat en l'acció la seua incapacitat orgànica per a contribuir en alguna cosa a la construcció de la Internacional revolucionària. Aquests "romanents" dispersos, desgastats i repudiats s'incorporen avui al "fons" del centrisme internacional. Aquest únic fet col·loca un segell de desesperada incapacitat sobre tota l'empresa.

En un moment de lucidesa Marceau Pivert declarà, fa alguns anys, que qualsevol tendència de la classe obrera que s'orienta cap a la lluita contra el "trotskisme" passa des d'aqueix moment a ser una tendència reaccionària. Com veiem, açò no ha estat cap obstacle per a que Pivert, com a bon centrista orgànic les paraules del qual són sempre contràries als seus fets, s'unís al Buró de Londres, que pretén crear-se una fisonomia pròpia allunyant-se violentament del "trotskisme".

No obstant, la burgesia, els reformistes i els stalinistes, amb tota seguretat, continuaran motejant de “trotskistes” o “semitrotskistes” aquests creadors del “fons”. En part ho faran per ignorància, però fonamentalment per a obligar-los a excusar-se, justificar-se i delimitar-se. I ells efectivament juraran amb les dues mans que en absolut són trotskistes, i que si alguna vegada rugiren com a lleons, ara, igual que el seu predecessor Bottom, el teixidor, han aconseguit “rugir” com a coloms. Els Fenner Brockway, els Walcher, els Brandler, els Sneevliet, els Pivert, igual que els elements rebutjats de la Quarta Internacional, se les arreglaren durant llargs anys (alguns durant dècades) per a evidenciar el seu escèptic eclecticisme teòric i la seua esterilitat pràctica. Són menys cíncics que els stalinistes i estan un xic més a l’esquerra que l’esquerra socialdemòcrata; és tot el que es pot dir d’ells. Per això, han d’ingressar en la llista de les internacionals amb el número tres i un octau o tres i un quart. Amb “fons” o sense ell figuraran en la història com una associació de llimes espremudes. Quan les grans masses, sota els colps de la guerra, entren en moviment cap a la revolució, no es molestaran en preguntar la direcció del Buró de Londres.

Perspectives

Totes les forces de l’última guerra s’han posat novament en marxa, però de manera incomparablement més oberta i violenta. El moviment segueix per camins ben delimitats i en conseqüència avança a pas més ràpid. En l’actualitat ningú creu, com en vespres de 1914, en la inviolabilitat de les fronteres o en l’estabilitat dels règims. És un enorme avantatge per al partit revolucionari. Si en vespres de la guerra anterior les mateixes seccions de la Segona Internacional no sabien quina conducta seguirien l’endemà i adoptaven resolucions súper revolucionàries, si els elements d’esquerra només gradualment s’alliberaren del pantà pacifista i avançaren a les palpentes pel seu camí, avui *totes les posicions de partida han quedat fixades amb precisió abans de començar la carrera de la guerra*. Ningú espera que els partits socialdemòcrates apliquen una política internacionalista i ells mateixos no prometen més que “la defensa de la pàtria”. La ruptura dels socialpatriotes txecs amb la Segona Internacional no significa més que la desintegració oficial d’aquesta, que seguirà una línia d’acord amb la situació de cadascun dels països. La política de la Tercera Internacional està fixada per endavant quasi amb la mateixa nitidesa, encara que en aquest cas l’element “aventurerisme” complica lleument el pronòstic. Els socialdemòcrates i excomunistes d’Alemanya i Itàlia seran derrotistes platònics, només perquè Hitler i Mussolini no els han permès ser patriotes. Però a tot arreu en què la burgesia continue alimentant la burocràcia obrera els socialdemòcrates i els excomunistes es situaran completament de la banda dels seus estats majors generals, i, encara més, el primer violí de l’orquestra xovinista quedarà en mans

dels músics de l'escola de Stalin. I no sols el violí sinó també el revòlver dirigit contra els treballadors revolucionaris.

Al començament de la guerra anterior fou assassinat Jean Jaurés i quan la guerra acabà mataren a Rosa Luxemburg i a Karl Liebknecht. L'assassinat del líder de Partit Socialista Francés no fou cap obstacle per a que els altres dirigents entraren al govern de la guerra imperialista. En Alemanya, el govern socialdemòcrata tingué una participació directa en l'assassinat dels dos grans revolucionaris. A França l'executor directe de l'assassinat fou un fosc xovinista petitburgès, mentre que en Alemanya s'encarregaren de la matança els oficials contrarevolucionaris. Inclús en aquest aspecte la situació actual és incomparablement més clara. Ja abans de l'esclat de la guerra ha començat a escala mundial l'extermini dels internacionalistes. L'imperialisme ja no té necessitat de cap "feliç accident". La màfia stalinista compta amb una agència internacional preparada per a l'extermini sistemàtic dels revolucionaris. Jaurés, Liebknecht, Luxemburg, conquistaren fama mundial com a dirigents socialistes. Rudolf Klement era un revolucionari jove, encara desconegut. No obstant, l'assassinat de Klement per ser secretari de la Quarta Internacional té una profunda significació simbòlica. Per mitjà dels seus gàngsters stalinistes l'imperialisme assenyala d'on vindrà en aquesta guerra el perill de mort.

Els imperialistes no estan equivocats. Si després de l'última guerra han aconseguit mantenir-se per tot arreu menys en Rússia ha estat només per la manca de partits revolucionaris. La major part dels elements opositors de la socialdemocràcia, en alliberar-se amb dificultat del pes de la vella ideologia i seguir lligats al fetixisme de la "unitat", no han anat més enllà del pacifisme. Aquests grups han demostrat que en els moments crítics són més capaços de controlar el moviment de masses revolucionari que d'encapçalar-lo. En aquest sentit no és exagerat afirmar que la "unitat" dels partits de la Segona Internacional ha salvat la burgesia europea.

En aquest moment hi ha seccions de la Quarta Internacional en trenta països. És cert que són només l'avantguarda de l'avantguarda. Però si avui, abans de la guerra, comptàrem amb organitzacions revolucionàries de masses, allò que estaria plantejat no seria la guerra sinó la revolució. Per descomptat, no les tenim i no ens fem il·lusions respecte d'això. Però la situació de l'avantguarda revolucionària és molt més favorable que fa vint-i-cinc anys. La conquesta fonamental és que ja abans de la guerra existeixen en tots els països més importants del món quadres provats, cents i milers de revolucionaris el nombre dels quals augmenta constantment, lligats per la unitat d'una doctrina i temperats en la forja de les més cruels persecucions de la burgesia imperialista, de la socialdemocràcia i en particular de la màfia stalinista. La Segona Internacional, la Tercera i la d'Amsterdam no poden reunir els seus congressos

perquè les paralitza la seua dependència de l'imperialisme i les destrossen les contradiccions "nacionals". Les seccions de la Quarta Internacional, per contra i malgrat els seus recursos extremadament magres, la seua dificultat per a obtenir vistes, l'assassinat del seu secretari i l'augment de la repressió, han estat capaces, en el moment més crític, de reunir el seu congrés internacional i adoptar resolucions unànimes que formulen amb precisió i concretament les tasques de la titànica lluita actual, recolzant-se en tota l'experiència històrica.

Cap onada xovinista apartarà del seu camí aquests valuosos quadres, ni els intimidaran els màusers i els punyals stalinistes. La Quarta Internacional entrarà en la pròxima guerra com una unitat compacta, les seccions de la qual seguiran totes la mateixa política més enllà de les fronteres que les separen. És probable que al començament de la guerra, quan el cec instint d'autoconservació combinat amb la propaganda xovinista empenta les masses populars cap als seus governs, les seccions de la Quarta Internacional es troben aïllades. Sabran com superar la hipnosi nacional i l'epidèmia de patriotisme. Els principis de l'internacionalisme seran el seu baluard contra el pànic generalitzat dels de baix i el terror dels de dalt. Veuran amb menyspreu les oscil·lacions i vacil·lacions de la "democràcia" filisteia. D'altra banda, romandrà estretament lligada als sectors més oprimits de la població i a l'exèrcit que vessarà la seua sang. Cada nou dia de guerra treballarà al nostre favor. La humanitat ha esdevingut molt més pobre que fa vint-i-cinc anys, mentre que els mitjans de destrucció han esdevingut molt més poderosos. Per tant, en els primers mesos de guerra esclatarà la reacció de les masses com una tempestat al mig de les boires del xovinisme. Les primeres víctimes d'aquesta reacció, a més del feixisme, seran els partits de la Segona i la Tercera Internacional. El seu col·lapse serà la condició indispensable per al renaixement del moviment revolucionari, que no podrà girar al voltant d'un altre eix que no siga la Quarta Internacional. Els seus temperats quadres dirigiran als treballadors en la gran ofensiva.

¹ "Una lliçò recent." *New International*, desembre de 1938.